

Wijziging hoofdstuk C8/Somalië, Vreemdelingencirculaire

Tussentijds Bericht Vreemdelingen-circulaire TBV 2003/4

Aan:

– de Korpschefs Politieregio's
– de Korpsbeheerders Politieregio's
– de Bevelhebber van de Koninklijke Marechaussee

i.a.a.:

– de Procureurs-Generaal

Onderdeel: Stafdirectie

Uitvoeringsbeleid

Datum: 21 februari 2003

Ons kenmerk: HKUIT03-541(AUB)

Code: TBV 2003/4

Juridische achtergrond:

Vreemdelingencirculaire

Geldigheidsduur: Een jaar, ingaand 2 dagen na publicatie in de

Staatscourant

Onderwerp: Wijziging hoofdstuk

C8/Somalië, Vreemdelingencirculaire

Inleiding

Op 4 juli 2002 is een nieuw ambtsbericht verschenen van de Minister van Buitenlandse Zaken over de situatie in Somalië (kenmerk DPV/AM-739743). De inhoud van het ambtsbericht is geen aanleiding geweest tot een beleidswijziging.

Wel bestaat er op onderstaande onderwerpen aanleiding tot een verduidelijking van het beleid, zoals omschreven in hoofdstuk C8/Somalië van de Vreemdelingen-circulaire. In dit TBV wordt ingegaan op de afdoening van Reer Hamar, zoals dit in de uitvoering sedert de uitspraak van de REK van 14 juli 2000 (JV2000/190) al praktijk was. Tevens gaat dit TBV in op het te voeren beleid inzake de afhandeling van asiolverzoeken van alleenstaande vrouwen behorend tot niet-Somali minderheidsgroepen uit Somalië. Deze niet-Somali minderheidsgroepen staan beschreven in paragraaf 3.4.1 van bovengenoemd ambtsbericht van 4 juli 2002.

Dit TBV betreft een wijziging van hoofdstuk C8/Somalië, paragraaf 4.1 'Clanfamilies en minderheden' en

paragraaf 4.4 'Vrouwen' van de Vreemdelingen-circulaire 2000 en bevat geen beleidswijziging.

Wijziging C8/4.1 Somalië

Paragraaf 4.1 van hoofdstuk C8/Somalië komt als volgt te luiden:

4.1 Clanfamilies en minderheden

Het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002 meldt dat met name de positie van minderheden in het relatief onveilige gebied of het overgangsgebied van Somalië nog als slecht is te bestemmen. Eerder dan de Somalische clanfamilies kunnen zij aldaar slachtoffer worden van intimidatie en misbruik door gewapende leden van milities. Niettegenstaande deze onveiligheid is het niet zo dat alle personen die tot een minderheidsgroep behoren voor (op de persoon gerichte) vervolging te vreezen hebben, enkel wegens het behoren tot een minderheid. In het relatief veilige gebied van Somalië worden minderheden gelet op hun afkomst in het algemeen niet vervolgd en is in het algemeen hun veiligheid niet in gevaar.

Gelet op vorenstaande dienen Somaliërs aannemelijk te maken dat met betrekking tot hen persoonlijk feiten en omstandigheden bestaan die hun vrees voor vervolging rechtvaardigen. Somaliërs, die aannemelijk hebben gemaakt dat de ondervonden problemen te herleiden zijn tot daden van vervolging, zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag, vanwege het behoren tot een specifieke etnische groep, kunnen in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet. Zij dienen daarbij tevens aannemelijk te hebben gemaakt dat zij geen bescherming tegen de gestelde daden van vervolging konden krijgen. Het enkele behoren tot een specifieke clanfamilie of minderheid vormt echter geen reden betrokkene in het bezit te stellen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van

artikel 29, eerste lid, onder a of b, Vreemdelingenwet.

Voor wat betreft de mogelijkheid tot het tegenwerpen van een vlucht- of vestigingsalternatief wordt verwezen naar het gestelde in paragraaf 5.1.

Reer Hamar/Benadiri

In het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002 wordt melding gemaakt dat sinds de negende eeuw mensen van buiten Somalië van diverse afkomst zich in Somalië in de stedelijke gebieden hebben gevestigd. Zij mengden zich in verschillende mate met de oorspronkelijke bevolking en met latere nieuwkomers. Tegenwoordig worden ze gewoonlijk aangeduid als Benadiri. Deze term is afgeleid van Benadiri, de naam van de administratieve eenheid Groot-Mogadishu, en is dus oorspronkelijk een geografische aanduiding.

Ook de term Reer Hamar is oorspronkelijk een geografische aanduiding, namelijk van de bevolking van Hamar (de naam van een wijk in Mogadishu, ook wel gebruikt voor heel Mogadishu). De term wordt tegenwoordig zowel in enge als in brede zin gebruikt. In enge zin doelt de term op Reer Hamar die in Mogadishu wonen of uit Mogadishu afkomstig zijn. In brede zin wordt de term Reer Hamar gebruikt als synoniem voor Benadiri. Naast de Reer Hamar zelf (in enge zin), kunnen hier ook Reer Brava, Reer Merka en Ashraf onder vallen. Ashraf uit het binnenland worden ook onder de Reer Hamar (Benadiri) in brede zin geplaatst, aangezien in het ambtsbericht van 4 juli 2002 van de Minister van Buitenlandse Zaken niet eenduidig is vastgesteld dat zij niet tot de Reer Hamar worden gerekend. Andere minderheden uit het zuiden van Somalië, zoals Bantu, Bajuni, Midgan vallen niet onder de Reer Hamar (Benadiri) in brede zin.

Bij de beoordeling van asiolverzoeken van Reer Hamar (in brede zin) is het volgende van belang.

De positie van de Reer Hamar is

nog immer zodanig dat een individueel lid van deze bevolkingsgroep reeds als vluchteling moet worden aangemerkt indien slechts in geringe mate blijkt van op de persoon gerichte daden van vervolging welke in verband gebracht kunnen worden met de etnische afkomst.

Deze handelwijze komt voort uit de informatie uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002 (en eerdere ambtsberichten van de Minister van Buitenlandse Zaken), waarin wordt aangegeven dat Reer Hamar (Benadiri) tijdens de burgeroorlog van 1991-92 vanwege hun relatief geïsoleerde positie en hun vermeende rijkdom eerder het slachtoffer werden van beroving en plundering. Ook tegenwoordig bevinden Reer Hamar zich in het relatief onveilige gebied nog immer in een voor geweld kwetsbare positie.

Er is echter geen sprake van groepsvervolging van Reer Hamar. Derhalve kan slechts op basis van de individuele asielmotieven geconcludeerd worden tot verlening van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet. Een enkel beroep op de slechte algemene situatie in het relatief onveilige gebied van Somalië leidt niet tot verlening van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet. Betrokkene dient derhalve aannemelijk te maken dat de problemen die hij heeft ondervonden direct te maken hebben met zijn etnische afkomst en voorts te herleiden zijn tot daden van vervolging zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag.

In het geval dat slechts in geringe mate is gebleken van op de persoon gerichte daden van vervolging, welke in verband gebracht kunnen worden met etniciteit, ligt verlening van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet, nog immer in de rede.

Gelet op de informatie uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002, dat er geen aanwijzingen bestaan dat de situatie van Reer Hamar (in enge zin gebruikt) op het gebied van mensenrechten of veiligheid afwijkt van de situatie van andere Benadiri, geldt het hierbovenstaande eveneens voor

Reer Hamar of Benadiri in brede zin (zoals hierboven omschreven).

Wijziging C8/4.4 Somalië

Paragraaf 4.4 van hoofdstuk C8/Somalië komt als volgt te luiden:

4.4 Vrouwen

Voor de gender-specifieke aspecten van de beoordeling van een asielaanvraag wordt verwezen naar C1/3.3.2 en C1/4.2.11.

De positie van de vrouw in de Somalische maatschappij wordt uitgebreid beschreven in paragraaf 3.4.3 van het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse zaken van 4 juli 2002.

Voor vrouwen geldt in algemene zin hetzelfde als hierboven is beschreven voor clanfamilies en minderheden. Er zijn geen aanwijzingen dat vrouwen in Somalië enkel worden vervolgd vanwege hun geslacht, hetgeen derhalve geen reden vormt om vrouwen om die reden in het bezit te stellen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid onder a, Vreemdelingenwet.

Zoals in paragraaf 3 van dit hoofdstuk reeds vermeld is, geldt voor vrouwen uit Somalië, ook indien zij een gemengd huwelijk hebben, weduwe zijn of indien zij alleenstaand zijn, dat zij niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet, nu ook voor hen geldt dat het relatief veilige deel van Somalië (zonder de provincies Bay en Bakool) kan worden aangemerkt als verblijfsalternatief. De enkele omstandigheid dat een vrouw alleenstaand is, vormt aldus geen reden voor het verlenen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd.

4.4.1 Vrouwen van minderheidsgroepen

In het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002 staat aangegeven dat het mogelijk is dat alleenstaande vrouwen van minderheidsgroepen die niet kunnen terugvallen op een sociaal vangnet van de kant van leden van dezelfde minderheid en/of niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien, in een precare economische of zelfs persoonlijk onveilige situatie komen te verkeren.

Hieronder wordt ingegaan op de vragen, wanneer een vrouw, behorend tot een minderheidsgroep, als alleenstaand moet worden beschouwd en in welke gevallen zij – als de vrouw als alleenstaand moet worden aangemerkt – in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder c, Vreemdelingenwet, indien in redelijkheid om klemmende redenen van humanitaire aard geen verblijfsalternatief kan worden tegenovergesteld. Het gestelde in C1/4.4 en TBV 2002/29 is hierbij van toepassing.

4.4.2 Alleenstaand

Voor het antwoord op de vraag of een vrouw als alleenstaand moet worden aangemerkt, is van belang of de vrouw op het moment van haar vertrek uit Somalië alleenstaand was. Een vrouw wordt niet als alleenstaand aangemerkt, indien zij vóór haar vertrek uit Somalië met een meerderjarig gezinslid in familieverband samenleefde, en/of ten tijde van haar uitreis vergezeld was van een meerderjarig familielid, met wie zij in familieverband leefde.

Of uit moet worden gegaan van de verklaringen van de betreffende asielzoekster ten aanzien van haar gestelde alleenstaandheid, zal mede afhankelijk zijn van de beoordeling van de asielrelaas zoals deze plaatsvindt in het licht van artikel 31, tweede lid, aanhef en onder f, Vreemdelingenwet.

4.4.3 Klemmende redenen van humanitaire aard

In C1/4.4 (zoals laatstelijk gewijzigd in TBV 2002/29) staat aangegeven dat bij de beoordeling of sprake is van klemmende redenen van humanitaire aard een bijzondere situatie bestaat in het geval dat de vreemdeling afkomstig is uit een gebied ten aanzien waarvan is bepaald dat dit in beginsel categoriaal beschermingswaardig is, maar waarvoor dit categoriaal beschermingsbeleid niet wordt gevoerd omdat er in een ander deel van het land een verblijfsalternatief is. Ten tijde van het vertrek uit het categoriaal beschermingswaardig deel van het land zouden er evenwel klemmende redenen van humanitaire aard aanwezig kunnen zijn die ertoe hebben geleid dat de vreemdeling niet naar het verblijfsalternatief kon gaan

(zie verder C1/4.4, zoals gewijzigd in TBV 2002/29).

In zijn ambtsbericht inzake Somalië van 4 juli 2002 geeft de Minister van Buitenlandse Zaken aan dat het mogelijk is dat alleenstaande vrouwen behorende tot minderheidsgroepen die niet kunnen terugvallen op een sociaal vangnet van de kant van leden van dezelfde minderheid en/of niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien, in een persoonlijke onveilige situatie komen te verkeren.

Gelet op deze informatie uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002 kan geconcludeerd worden dat het mogelijk is dat in het individuele geval van een alleenstaande vrouw, die afkomstig is een gebied dat gelegen is buiten het verblijfsalternatief van Somalië en die behoort tot een minderheidsgroep, klemmende redenen van humanitaire aard aanwezig zijn geweest, die ertoe hebben geleid dat zij ten tijde van het vertrek uit het categoriaal beschermingswaardig gedeelte niet naar het verblijfsalternatief (lees: relatief veilige deel van Somalië zonder de provincies Bay en Bakool) kon gaan. In die omstandigheid is er overeenkomstig het gestelde in C1/4.4.2.4 een verband tussen het asielrelaas en de redenen van het vertrek uit het land van herkomst en bestaat in beginsel aanleiding tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder c, Vreemdelingenwet.

Beoordeling

Om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder c, Vreemdelingenwet dient de asielzoekster:

- te behoren tot een minderheidsgroep;
- afkomstig te zijn uit van een gebied dat gelegen is buiten het relatief veilige deel van Somalië of de provincies Bay en Bakool;
- beschouwd te worden als alleenstaande vrouw (zie 4.4.2); en
- dient vast te worden gesteld dat in haar geval bij terugkeer een sociaal vangnet ontbreekt.

De bewijslast ten aanzien van deze voorwaarden ligt bij de asielzoekster.

In het algemeen wordt aangenomen dat er een sociaal vangnet aanwezig is

indien leden van de minderheidsgroep waartoe de vrouw behoort, woonachtig zijn in het verblijfsalternatief.

Indien familieleden van de vrouw in het verblijfsalternatief woonachtig zijn, is er eveneens sprake van een sociaal vangnet.

Uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002 volgt dat in ieder geval de minderheidsgroepen van de Bantu, de Gaboye (Midgan, Tumal en Yibir), Ajuraan woonachtig zijn in het relatief veilige deel van Somalië. Indien een alleenstaande vrouw, afkomstig uit het gebied dat gelegen is buiten het verblijfsalternatief, behoort tot een van deze minderheidsgroepen, wordt aangenomen dat sprake is van een sociaal vangnet. In overige gevallen ligt het op de weg van de asielzoekster om aannemelijk te maken dat in haar geval geen sprake is van een sociaal vangnet.

De vraag of de vrouw zelfstandig in haar levensonderhoud zou kunnen voorzien, zonder dat sprake is van een sociaal vangnet, wordt in het kader van de beoordeling of zij in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder c, Vreemdelingenwet, buiten beschouwing gelaten.

Gelet op de omstandigheid dat het toekennen van de verblijfsvergunning afhankelijk is van het individuele relaas, is in dit geval geen sprake van een specifieke groep, die door de Minister is aangewezen in het landgebonden beleid, zoals bedoeld in C1/4.4.2.5.

In C1/4.4 (zoals laatstelijk gewijzigd in TBV 2002/29) staat aangegeven dat bij de beoordeling of sprake is van klemmende redenen van humanitaire aard een bijzondere situatie bestaat in het geval dat de vreemdeling afkomstig is uit een gebied ten aanzien waarvan is bepaald dat dit in beginsel categoriaal beschermingswaardig is, maar waarvoor dit categoriaal beschermingsbeleid niet wordt gevoerd omdat er in een ander deel van het land een verblijfsalternatief is. Ten tijde van het vertrek uit het categoriaal beschermingswaardig deel van het land zouden er evenwel klemmende redenen van humanitaire aard aanwezig kunnen zijn die ertoe hebben geleid dat de vreemdeling niet naar het verblijfsalternatief kon gaan

(zie verder C1/4.4, zoals gewijzigd in TBV 2002/29).

Gelet op de informatie uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 4 juli 2002 kan geconcludeerd worden dat het mogelijk is dat in het individuele geval van een alleenstaande vrouw, die afkomstig is van buiten het verblijfsalternatief van Somalië, en die behoort tot een niet-Somali minderheidsgroep, om klemmende redenen van humanitaire aard niet verlangd wordt, dat zij ten tijde van haar vertrek uit Somalië kon gaan naar het verblijfsalternatief.

4.4.3 Vrouwenbesnijdenis

Besnijdenis bij meisjes in Somalië komt veelvuldig voor (naar schatting 95-98% van de vrouwelijke bevolking wordt op enigerlei wijze besneden). De besnijdenis vindt in Somalië in het algemeen plaats tussen het achtste en dertiende levensjaar.

Indien een vrouw (of haar dochter) nog niet is besneden en dit in haar land van herkomst niet kan ontlopen, kan sprake zijn van een reëel risico voor een schending van artikel 3 Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. In die situatie kan een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet worden verleend. Zie voor beoordelingskader verder C1/4.3.2.

Tot slot

De overige tekst van C8/Somalië blijft ongewijzigd. Voor zover van toepassing zullen de bovenstaande wijzigingen zo spoedig mogelijk in een aanvulling op de Vreemdelingencirculaire 2000 worden verwerkt.

*De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie,
namens de Minister,
het hoofd van de Immigratie- en Naturalisatiedienst,
H.W.M. Schoof.*